

Pri vsem tem utegne priti učitelj v denarne zadrege, zlasti pa tisti, ki se mu ne posreči, da bi prišel do postranskih dohodkov. Tak tovariš bo moral na posodo iskati. Kje pa naj na posodo išče? »Svoji k svojemul« je moj odgovor, pri učiteljski posojilnici v Ljubljani. Ta je za učiteljske razmere najpripravnejše uravnana. Da bo mogel pa ta zavod dobro uspevati, je treba, da ga podpirajo v prvi vrsti tisti učitelji, ki si morejo kaj prihraniti. Ti naj svoje odvečne novce nalagajo le v ljublj. učiteljski posojilnici. Ona daje dosta visoke obresti in pri njej je denar tako varno naložen, kakor pri vsakem drugem denarnem zavodu. Od učiteljev ali tudi od drugih oseb vposlane hranilne vloge so pa najcenejši denar, ki ga more za svoje svrhe dobiti učiteljska posojilnica.

To so pa le malenkostni nasveti, kaj ne, g. urednik, ki hočete imeti od mene rešitve velikega težjega vprašanja? Vi bi radi videli, da bi se v pokritje večjih učiteljskih plač obremenili denarni zavodi, in Vi me vprašate, kakšen efekt bi to imelo? Pretežko vprašanje ste mi stavili. V tej zadevi moram le toliko omeniti, da so denarni zavodi že zdaj z nekaterimi davki obloženi. Ti davki so: 1.) takomenovane neposredne pristojbine, ki pa niso velike; 2.) rentniina, ki je že precej večja; 3.) so vse posojilnice (razen Raiffeisenovk) in posebno pa hranilnice obložene z jako velikim pridobninskim davkom. In s tem, da plačujejo pridobninski davek, so deležne tudi deželnih doklad, iz katerih dobivajo tudi ljudski učitelji svoje plače. Da bi se denarnim zavodom naložil zaradi učiteljskih plač poseben davek, v to bi bilo treba posebnega deželnega ali državnega zakona.

Dobili bi se pač ravno pri denarnih zavodih lahko še lepí novci, ne da bi davkoplačevalci dobili novih bremen. Denarni zavodi imajo že lepe rezervne fonde. To pa velja le o starih in velikih denarnih zavodih, kakršni so na priliko: stara Kranjska hranilnica v Ljubljani, štajerska hranilnica v Gradcu, koroška hranilnica v Celovcu itd. Kranjska hranilnica v Ljubljani ima n. pr. veliko veliko več rezervnega fonda, kakor vsi drugi denarni zavodi na Kranjskem, ki jih je blizu 200. Vendar je tudi skupna vsota rezervnih fondov vseh poslednjih že precej lepa. Obdačenje vseh teh rezervnih fondov, ki služijo sicer po imenu v pokritje mogočih izgub teh podjetij, ne bi bila nikakršna krivica.

Te prihranjene zaloge niso namreč last nobene fizične osebe. Zaradi tega bi tudi davek, ki naj bi se zlasti naložil na obresti, ki jih dajejo rezervni fondi, ne obtežil nobene fizične osebe.

Dobro misel ste torej sprožili g. urednik, ko ste opozorili javnost na viro, iz katerih bi se utegnili dobiti dohodki za zvišanje učiteljskih plač. Razpravljajte še dalje o tem vprašanju in izpodbujajte učiteljska društva, da bi v tem smislu vlagala prošnje in spomenice na postavodajalne korporacije.

Z odličnim spoštovanjem in bratskim pozdravom

Ivan Rupnik.

Ivan Lapajne.

* * *

S tem torej opozarjamo poklicane kroge na ta lahko izvedljiv predlog, ki obeta prinesiti celokupnemu učitelstvu toliko zaželeno regulacijo službenih prejemkov.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca meseca listopada 1905 K 167.549-86.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

„Lehrerbund“ in mi.

V 22. št. lista »Schul- und Lehrer-Zeitung« je priobčeno poročilo o zadnji seji »Lehrerbundovega« odbora in tam so naštet tudi pogoji za zedinjenje vsega štajerskega učiteljstva. Med temi nas najbolj zanima 3. točka, ki se glasi:

Die slovenischen Mitglieder des Steiermärkischen Lehrerbundes verpflichten sich, in Sinne der neuen Satzungen einen Verband der slovenischen Lehrer und Lehrerinnen zu bilden. Die Satzungen dieses Verbandes haben die Angehörigkeitspflicht zum Steiermärkischen Lehrerbunde in einer präzisen Bestimmung zum Ausdruck zu bringen.

Odkrito rečeno, nas je zadnji del tega pogoja kar osupnil. Kar zapove se nam, da sprejmemo v svoja pravila kar na slepo to »Angehörigkeitspflicht« in si s tem vezemo roke napram svojim nemškim bratcem; ker že imamo tako določbo v naših pravilih, moramo biti člani »Lehrerbunda«, ali pa »Zveze« sploh ni. Smo si li osnovali našo »Zvezo« samo za to, da popolnujemo »Lehrerbund«? Moramo si li mi v tako čast šteti, če se hočejo nemški tovariši z nami družiti in nismo li mi Nemcem ravno tako potrebni kot oni nam? Brez nas tudi ni zedinjenega štajerskega učiteljstva.

Ima li tudi nemški »Verband« v svojih pravilih to »Angehörigkeitspflicht« ali ne, ni razvidno iz omenjenega lista, a najbrž tega nima, ker si hoče gotovo pridržati proste roke. Treba pa te določbe ni ne v »Zvezinih«, kakor tudi ne v »Verbandovih« pravilih; pravila morajo biti temveč tako zasnovana, da dovoljujejo združenje z drugimi učiteljskimi društvi, in za ta slučaj je pri nas že preskrbljeno. Točka e) v 4. delu naših pravil se namreč glasi: »stopi v zvezo z drugimi avstrijskimi učiteljskimi društvi;« in to zadošča od naše strani za pristop k »Lehrerbundu«.

Nikakor nisem proti združenju z nemškimi tovariši, še veselim se ga, nočem pa, da bi se združenje izvršilo za vsako ceno. Mi bomo gotovo zvesti in lojalni člani »Lehrerbunda«, dokler nam stanovska in narodna čast dopušča tam ostati, t. j. dokler bodo ravnali Nemci z nami, kot se ravna z istopravnimi in istovrednimi sodrugi, a za mogoča nasilja in žaljenja pa si moramo pridržati odprta vrata in torej ne s m e m o vstaviti v svoja pravila »Angehörigkeitspflicht«.

Čudno se mi pa zdi, da se ni nobeden naših zastopnikov kar pri dotični seji izpotaknil nad to zahtevo. So li že tako navajeni sprejemati vse pogoje, ki jih stavijo nemški tovariši? Sploh bi pa bilo dobro, ko bi naši odposlanci tudi v »Učiteljskem Tovarišu« poročali podrobnosti o prerojenju »Lehrerbunda«.

— m —